

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการจัดการความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ในทุ่งกุลาร้องไห้ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยได้เก็บข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2547 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบการอธิบายเรียงลำดับดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 และพฤติกรรมการรับสื่อของเกษตรกร
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการจัดการความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้และการจัดการความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ใน 4 อำเภอได้แก่ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอปทุมรัตต์ อำเภอพนทราย
- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการฝึกอบรม ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 และพฤติกรรมมารับสื่อของเกษตรกร

1.1 เพศ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 โดยรวมทั้ง 4 อำเภอเกษตรกรเป็นเพศชายร้อยละ 67 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 33 (ตาราง 3)

ตาราง 3 เพศของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105

เพศ	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตต์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	77	77.00	80	80.00	54	54.00	57	57.00	268	67.00
หญิง	23	23.00	20	20.00	46	46.00	43	43.00	132	33.00
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

1.2 อายุ

จากการศึกษาพบว่าอายุของเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอเฉลี่ย 49.27 ปี โดยอายุเฉลี่ยรวมของเกษตรกรต่ำสุดเท่ากับ 25 ปี สูงสุดเท่ากับ 79 ปี และเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 30.75 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี เกษตรกรของอำเภอปทุมรัตต์มีอายุเฉลี่ยสูงกว่าอำเภออื่นมีค่าเท่ากับ 52.30 ปี ซึ่งใกล้เคียงกับอายุของเกษตรกรของอำเภอเกษตรวิสัยเฉลี่ย 52.07 ปี ส่วนอายุของเกษตรกรในอำเภอโพนทรายและอำเภอสุวรรณภูมิลดลงเท่ากับ 48.22 ปี และ 44.49 ปี ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่ของอำเภอปทุมรัตต์และอำเภอเกษตรวิสัยมีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี อำเภอโพนทรายและอำเภอสุวรรณภูมิมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จะเห็นได้ว่าช่วงอายุของเกษตรกรของแต่ละอำเภอมีความแตกต่างกันและเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างสูง ดังนั้นการส่งเสริมหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือวิทยาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 จึงควรพิจารณาถึงการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรที่สูงอายุร่วมด้วย (ตาราง 4)

ตาราง 4 อายุของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

(N = 400)

อายุ	เกษตรกรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 31 ปี	4	4.00	1	1.00	5	5.00	9	9.00	19	4.75
31 – 40 ปี	12	12.00	13	13.00	25	25.00	31	31.00	81	20.25
41 – 50 ปี	29	29.00	28	28.00	29	29.00	37	37.00	123	30.75
51 – 60 ปี	35	35.00	40	40.00	28	28.00	15	15.00	118	29.50
สูงกว่า 60 ปี	20	20.00	18	18.00	13	13.00	8	8.00	59	14.75
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

อำเภอเกษตรกรวิสัย	อายุต่ำสุด	25	ปี	อายุสูงสุด	79	ปี
	อายุเฉลี่ย	52.07	ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	11.045	
อำเภอปทุมรัตน์	อายุต่ำสุด	27	ปี	อายุสูงสุด	70	ปี
	อายุเฉลี่ย	52.30	ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	9.826	
อำเภอโพนทราย	อายุต่ำสุด	25	ปี	อายุสูงสุด	76	ปี
	อายุเฉลี่ย	48.22	ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	11.383	
อำเภอสุวรรณภูมิ	อายุต่ำสุด	25	ปี	อายุสูงสุด	73	ปี
	อายุเฉลี่ย	44.49	ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	10.422	
รวม	อายุต่ำสุด	25	ปี	อายุสูงสุด	79	ปี
	อายุเฉลี่ย	49.27	ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	11.117	

1.3 ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรร้อยละ 66.50 จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาร้อยละ 21.25 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 7.75 และ 3.75 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.75 ที่จบการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 จากข้อมูลการศึกษาพบว่าไม่มีเกษตรกรที่ไม่ได้รับการศึกษา เกษตรกรแต่ละอำเภอที่ทำการศึกษานั้นพบว่าระดับของการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันกล่าวคือ เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โดยที่อำเภอปทุมรัตน์ จบมากที่สุดคือร้อยละ 75 รองลงมาได้แก่อำเภอเกษตรกรวิสัยร้อยละ 71 อำเภอโพนทรายและอำเภอสุวรรณภูมิร้อยละ 64 และ 56 ตามลำดับ และพบว่าอำเภอเกษตรกรวิสัยและอำเภอสุวรรณภูมิไม่มี

เกษตรกรผู้ใดจบการศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ดังนั้นจะพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำ อาจเนื่องจากเกษตรกรมีอายุค่อนข้างมากในช่วงเขาวัววัยจึงไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาที่สูงมากนัก เมื่อเป็นเช่นนี้การเข้าใจหรือการยอมรับนวัตกรรมต่าง ๆ อาจเป็นไปได้ยาก เพราะฉะนั้นสื่อต่าง ๆ ที่จะนำมาส่งเสริมในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 นั้นจะต้องเหมาะสมกับผู้ที่มีการศึกษาค่อนข้างต่ำทำให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับที่ง่ายขึ้นตามไปด้วย (ตาราง 5)

ตาราง 5 ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

(N = 400)

ระดับการศึกษา	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 4	71	71.00	75	75.00	64	64.00	56	56.00	266	66.50
ประถมศึกษาปีที่ 6	18	18.00	13	13.00	28	28.00	26	26.00	85	21.25
มัธยมศึกษาปีที่ 3	7	7.00	6	6.00	6	6.00	12	12.00	31	7.75
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4	4.00	5	5.00	0	0.00	6	6.00	15	3.75
สูงกว่า มัธยมศึกษาปีที่ 6	0	0.00	1	1.00	2	2.00	0	0.00	3	0.75
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

1.4 ประสิทธิภาพของการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

จากการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพของการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอเฉลี่ยเท่ากับ 17.07 ปี มีประสิทธิภาพเฉลี่ยรวมต่ำสุดเท่ากับ 5 ปี สูงสุดเท่ากับ 40 ปี และเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 57 มีประสิทธิภาพระหว่าง 11-20 ปี ประสิทธิภาพของการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรในแต่ละอำเภอใกล้เคียงกันคือ เกษตรกรในอำเภอเกษตรวิสัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 20.74 ปี รองลงมาได้แก่อำเภอโพนทราย อำเภอสุวรรณภูมิและอำเภอปทุมรัตน์มีประสิทธิภาพในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 เท่ากับ 19.21 ปี 15.46 ปี และ 12.90 ปี ตามลำดับ (ตาราง 6)

ตาราง 6 ประสิทธิภาพในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

(N = 400)

ประสิทธิภาพ	เกษตรกรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 – 10 ปี	3	3.00	50	50.00	23	23.00	21	21.00	97	24.25
11 – 20 ปี	70	70.00	50	50.00	44	44.00	64	64.00	228	57.00
21 – 30 ปี	26	26.00	0	0.00	26	26.00	13	13.00	65	16.25
มากกว่า 30 ปี	1	1.00	0	0.00	7	7.00	2	2.00	10	2.50
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

อำเภอเกษตรวิสัย	ประสิทธิภาพต่ำสุด	10	ปี	ประสิทธิภาพสูงสุด	40 ปี
	ประสิทธิภาพเฉลี่ย	20.74	ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.999
อำเภอปทุมรัตน์	ประสิทธิภาพต่ำสุด	5	ปี	ประสิทธิภาพสูงสุด	20 ปี
	ประสิทธิภาพเฉลี่ย	12.90	ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.781
อำเภอโพนทราย	ประสิทธิภาพต่ำสุด	5	ปี	ประสิทธิภาพสูงสุด	40 ปี
	ประสิทธิภาพเฉลี่ย	19.21	ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	7.910
อำเภอสุวรรณภูมิ	ประสิทธิภาพต่ำสุด	5	ปี	ประสิทธิภาพสูงสุด	35 ปี
	ประสิทธิภาพเฉลี่ย	15.46	ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	7.315
รวม	ประสิทธิภาพต่ำสุด	5	ปี	ประสิทธิภาพสูงสุด	40 ปี
	ประสิทธิภาพเฉลี่ย	17.07	ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	7.453

1.5 ลักษณะพื้นที่นาที่ใช้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรร้อยละ 74 ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ในพื้นที่นาของตนเองทั้งหมด อำเภอโพนทรายมีเกษตรกรที่ปลูกข้าวในพื้นที่นาของตนเองทั้งหมดมากที่สุดร้อยละ 91 รองลงมาได้แก่เกษตรกรของอำเภอปทุมรัตน์ อำเภอสุวรรณภูมิและอำเภอเกษตรวิสัยร้อยละ 78, 69 และ 58 ตามลำดับ พบว่ามีเฉพาะเกษตรกรในอำเภอเกษตรวิสัยที่ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ในพื้นที่นาเช่าผู้อื่นทั้งหมด เกษตรกรในอำเภอปทุมรัตน์เท่านั้นที่ไม่ได้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ในพื้นที่นาที่เป็นของตนเองบางส่วนและเข้าไปทำประโยชน์ได้โดยไม่ต้องเช่าบางส่วน และมีเพียงเกษตรกรในอำเภอสุวรรณภูมิที่ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ในพื้นที่นาของผู้อื่นแต่ไม่ต้องเช่า (ตาราง 7)

ตาราง 7 ลักษณะพื้นที่นาที่ใช้ปลูกข้าวดอกมะลิ 105

(N = 400)

ลักษณะพื้นที่นา	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- พื้นที่นาเป็นของตนเองทั้งหมด	58	58.00	78	78.00	91	91.00	69	69.00	296	74.00
- พื้นที่นาเช่าผู้อื่นทั้งหมด	8	8.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	8	2.00
- พื้นที่นาเป็นของตนเองบางส่วนและเช่าอีกบางส่วน	19	19.00	22	22.00	4	4.00	3	3.00	48	12.00
- พื้นที่นาเป็นของตนเองบางส่วนและเช่าไปทำประโยชน์ได้โดยไม่ต้องเช่าบางส่วน	15	15.00	0	0.00	5	5.00	19	19.00	39	9.75
- พื้นที่นาของผู้อื่นแต่ไม่ต้องเช่า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	9	9.00	9	2.25
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

1.6 ลักษณะแหล่งน้ำที่ใช้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ใน 4 อำเภอ ใช้น้ำฝนเพื่อปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 สูงถึงร้อยละ 95.50 เกษตรกรในอำเภอเกษตรวิสัยและอำเภอโพนทรายใช้น้ำฝนเพื่อปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ทั้งหมด มีเกษตรกรในอำเภอปทุมรัตน์และอำเภอสุวรรณภูมิใช้น้ำจากชลประทาน ร้อยละ 8 และ 6 ตามลำดับ มีเกษตรกรในอำเภอปทุมรัตน์เพียงอำเภอเดียวที่ใช้น้ำจากสระน้ำในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ร้อยละ 4 จะพบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมดอาศัยน้ำจากธรรมชาติคือน้ำฝนสำหรับปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ถ้าหากปีเพาะปลูกใดมีอากาศแปรปรวนส่งผลให้มีปริมาณฝนตกน้อยหรือไม่ตกตามฤดูกาลจะส่งกระทบต่อผลผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรในปีนั้น ๆ มากด้วย (ตาราง 8)

ตาราง 8 ลักษณะแหล่งน้ำที่ใช้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

(N = 400)

ลักษณะแหล่งน้ำ	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้ำฝน	100	100.00	88	88.00	100	100.00	94	94.00	382	95.50
ระบบน้ำชลประทาน	0	0.00	8	8.00	0	0.00	6	6.00	14	3.50
น้ำบาดาล	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
สระน้ำ	0	0.00	4	4.00	0	0.00	0	0.00	4	1.00
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

1.7 ขนาดพื้นที่ทำนาของการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรใน 4 อำเภอมีขนาดพื้นที่ทำนาของการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 เฉลี่ยเท่ากับ 20.36 ไร่ ขนาดพื้นที่ทำนาเฉลี่ยรวมต่ำสุดเท่ากับ 3 ไร่ และสูงสุดเท่ากับ 100 ไร่ เกษตรกรในอำเภอโพนทรายมีขนาดพื้นที่ทำนาของการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 สูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 32.26 ไร่ รองลงมาได้แก่อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอปทุมรัตน์และอำเภอเกษตรวิสัยมีพื้นที่นาเฉลี่ยเท่ากับ 19.33, 17.49 และ 12.39 ไร่ ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 40.25 มีขนาดพื้นที่ทำนาในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ระหว่าง 11 – 20 ไร่ เกษตรกรของอำเภอเกษตรวิสัยเท่านั้นที่ไม่มีพื้นที่ทำนาปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ขนาดใหญ่ระหว่าง 31 – 40 ไร่ และมากกว่า 40 ไร่ขึ้นไป (ตาราง 9)

ตาราง 9 ขนาดพื้นที่ทำนาของการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

(N = 400)

ขนาดพื้นที่ทำนา	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 – 10 ไร่	50	50.00	24	24.00	14	14.00	32	32.00	120	30.00
11 – 20 ไร่	42	42.00	56	56.00	25	25.00	38	38.00	161	40.25
21 – 30 ไร่	8	8.00	16	16.00	22	22.00	20	20.00	66	16.50
31 – 40 ไร่	0	0.00	2	2.00	11	11.00	4	4.00	16	4.00
มากกว่า 40 ไร่	0	0.00	2	2.00	28	28.00	6	6.00	37	9.25
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

อำเภอเกษตรวิสัย	จำนวนพื้นที่ต่ำสุด	4	ไร่	จำนวนพื้นที่สูงสุด	30	ไร่
	จำนวนพื้นที่เฉลี่ย	12.39	ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	6.681	
อำเภอปทุมรัตน์	จำนวนพื้นที่ต่ำสุด	4	ไร่	จำนวนพื้นที่สูงสุด	75	ไร่
	จำนวนพื้นที่เฉลี่ย	17.49	ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	9.301	
อำเภอโพนทราย	จำนวนพื้นที่ต่ำสุด	3	ไร่	จำนวนพื้นที่สูงสุด	100	ไร่
	จำนวนพื้นที่เฉลี่ย	32.26	ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	21.886	
อำเภอสุวรรณภูมิ	จำนวนพื้นที่ต่ำสุด	4	ไร่	จำนวนพื้นที่สูงสุด	100	ไร่
	จำนวนพื้นที่เฉลี่ย	19.33	ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	14.328	
รวม	จำนวนพื้นที่ต่ำสุด	3	ไร่	จำนวนพื้นที่สูงสุด	100	ไร่
	จำนวนพื้นที่เฉลี่ย	20.36	ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	16.002	

1.8 จำนวนแรงงานที่ใช้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

จากการศึกษาพบว่าจำนวนแรงงานใช้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรจะเป็นแรงงานในครอบครัว ส่วนใหญ่ ได้แก่ พ่อบ้าน แม่บ้านหรือบุตรหลานรวมทั้งญาติพี่น้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะมีการจ้างแรงงานเฉพาะในช่วงที่มีการปักดำและเก็บเกี่ยวเท่านั้น จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรของทุกอำเภอมียานแรงงานที่ใช้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ส่วนใหญ่ร้อยละ 90 อยู่ระหว่าง 1 – 5 คน เกษตรกรในอำเภอโพนทรายมีจำนวนแรงงานใช้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 สูงสุดเท่ากับ 30 คน แรงงานทั้ง 4 อำเภอเฉลี่ย 3.34 คน โดยเกษตรกรของอำเภอโพนทรายมีจำนวนแรงงานเฉลี่ยสูงสุด 5.31 คน รองลงมาได้แก่อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอปทุม

รัตน์และอำเภอเกษตรวิสัยมีจำนวนแรงงานในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 เฉลี่ย 3.72, 2.35 และ 2.34 คนตามลำดับ (ตาราง 10)

ตาราง 10 จำนวนแรงงานที่ใช้ปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105

(N = 400)

จำนวนแรงงาน	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 – 5 คน	100	100.00	100	100.00	69	69.00	91	91.00	360	90.00
6 – 10 คน	0	0.00	0	0.00	27	27.00	8	8.00	35	8.75
11 – 15 คน	0	0.00	0	0.00	1	1.00	0	0.00	1	0.25
16 – 20 คน	0	0.00	0	0.00	2	2.00	1	1.00	3	0.75
มากกว่า 20 คน	0	0.00	0	0.00	1	1.00	0	0.00	1	0.25
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

อำเภอเกษตรวิสัย จำนวนแรงงานต่ำสุด 1 คน จำนวนแรงงานสูงสุด 5 คน
จำนวนแรงงานเฉลี่ย 2.34 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.713

อำเภอปทุมรัตน์ จำนวนแรงงานต่ำสุด 1 คน จำนวนแรงงานสูงสุด 5 คน
จำนวนแรงงานเฉลี่ย 2.35 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.687

อำเภอโพนทราย จำนวนแรงงานต่ำสุด 1 คน จำนวนแรงงานสูงสุด 30 คน
จำนวนแรงงานเฉลี่ย 5.31 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.444

อำเภอสุวรรณภูมิ จำนวนแรงงานต่ำสุด 2 คน จำนวนแรงงานสูงสุด 20 คน
จำนวนแรงงานเฉลี่ย 3.72 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.682

รวม จำนวนแรงงานต่ำสุด 1 คน จำนวนแรงงานสูงสุด 30 คน
จำนวนแรงงานเฉลี่ย 3.34 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.902

1.9 รายได้จากการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

จากการศึกษาพบว่ารายได้สุทธิจากการขายข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของฤดูผลิตปี พ.ศ. 2546 นั้นรายได้ของเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอเฉลี่ยเท่ากับ 45,314.25 บาท มีรายได้ต่ำสุด 7,000 บาทและรายได้สูงสุด 300,000 บาท มีเกษตรกรในอำเภอโพธารามที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด 70,335 บาท รองลงมาได้แก่อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอปทุมรัตน์และอำเภอเกษตรวิสัยมีรายได้เฉลี่ย 44,650, 44,062 และ 22,210 บาท ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 35 มีรายได้จากการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 อยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท (ตาราง 11)

ตาราง 11 รายได้จากการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

(N = 400)

รายได้	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพธาราม		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	5	5.00	1	1.00	2	2.00	4	4.00	12	3.00
10,001 – 20,000 บาท	56	56.00	21	21.00	21	21.00	42	42.00	140	35.00
20,001 – 30,000 บาท	18	18.00	20	20.00	19	19.00	11	11.00	68	17.00
30,001 – 40,000 บาท	13	13.00	15	15.00	11	11.00	8	8.00	47	11.75
40,001 – 50,000 บาท	4	4.00	7	7.00	10	10.00	11	11.00	32	8.00
50,001 – 60,000 บาท	1	1.00	4	4.00	1	1.00	3	3.00	9	2.25
60,001 – 70,000 บาท	2	2.00	18	18.00	4	4.00	2	2.00	26	6.50
70,001 – 80,000 บาท	0	0.00	7	7.00	8	8.00	4	4.00	19	4.75
80,001 – 90,000 บาท	1	1.00	4	4.00	4	4.00	0	0.00	9	2.25
90,001 – 100,000 บาท	0	0.00	1	1.00	3	3.00	5	5.00	9	2.25
มากกว่า 100,000 บาท	0	0.00	2	2.00	17	17.00	10	10.00	29	7.25
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

อำเภอเกษตรวิสัย	จำนวนรายได้ต่ำสุด 7,000 บาท	จำนวนรายได้สูงสุด 85,000 บาท
	จำนวนรายได้เฉลี่ย 22,210 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14183.712
อำเภอปทุมรัตต์	จำนวนรายได้ต่ำสุด 7,000 บาท	จำนวนรายได้สูงสุด 158,000 บาท
	จำนวนรายได้เฉลี่ย 44,062 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 27155.641
อำเภอพนทราย	จำนวนรายได้ต่ำสุด 8,000 บาท	จำนวนรายได้สูงสุด 300,000 บาท
	จำนวนรายได้เฉลี่ย 70,335 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 71727.108
อำเภอสุวรรณภูมิ	จำนวนรายได้ต่ำสุด 7,000 บาท	จำนวนรายได้สูงสุด 200,000 บาท
	จำนวนรายได้เฉลี่ย 44,650 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 41984.575
รวม	จำนวนรายได้ต่ำสุด 7,000 บาท	จำนวนรายได้สูงสุด 300,000 บาท
	จำนวนรายได้เฉลี่ย 45,314.25 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 47307.138

1.10 ประเภทของสื่อที่เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105

จากการศึกษาพบว่าสื่อที่เกษตรกรได้รับมากที่สุดคือหอกระจายข่าว ซึ่งจากการสอบถามเกษตรกรพบว่า การได้รับข่าวสารจากหอกระจายข่าวเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดที่เกษตรกรจะสามารถทราบสถานการณ์ของการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ได้ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ปริมาณน้ำฝน โรคและแมลงศัตรูพืชที่พบอยู่หรือระดับว่ามีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด อีกทั้งสถานการณ์ต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตน สื่อที่เกษตรกรได้รับรองลงมาคือสื่อประเภทวิทยุ สื่อประเภทนิตยสารเกษตร สื่อแผ่นพับและเอกสาร สื่อประเภทหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ตามลำดับ เหตุที่เกษตรกรได้รับสื่อประเภทหนังสือพิมพ์นี้น้อยอาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรมีการศึกษาต่ำทำให้ความสนใจที่จะหาข้อมูลต่าง ๆ จากการอ่านหนังสือพิมพ์จึงเป็นไปได้น้อย รวมทั้งการอ่านนิตยสารเกษตร แผ่นพับและเอกสารเช่นกัน ส่วนสื่อประเภทโทรทัศน์นั้นเกษตรกรในอำเภอเกษตรวิสัยไม่ได้รับสื่อจากประเภทนี้เลยอาจเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทราบเวลาที่แน่นอนของการนำเสนอรายการที่มีข่าวสารเกษตรหรือถ้าเปิดโทรทัศน์พบรายการประเภทเกษตรแต่ก็ไม่ได้นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับข้าวชาวดอกมะลิ 105 แต่อย่างไรก็ตามจึงทำให้เกษตรกรไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทโทรทัศน์ ส่วนสื่อประเภทหอกระจายข่าวและวิทยุ นั้นเกษตรกรได้รับสื่อ 2 ประเภทนี้มากเพราะเป็นสื่อที่ได้รับง่าย ประเภทหอกระจายข่าวนั้นแต่ละหมู่บ้านจะมีหอกระจายข่าวหมู่บ้านรับผิดชอบโดยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำเสนอข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในท้องถิ่นประจำวันหรือข่าวสารจากทางราชการ ช่วงฤดูทำนาผู้ใหญ่บ้านก็จะให้ข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 เพื่อให้เกษตรกรลูกบ้านของตนทราบข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ สื่อวิทยุก็เช่นกัน โดยส่วนมากเกษตรกรจะมีวิทยุพกพาไปดูแลแปลงนาหรือเลี้ยงโค กระบือของตนและได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางวิทยุมาก เมื่อถึงฤดูทำนา

สถานีวิทยุท้องถิ่นมักจะนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 อีกทั้งการนำเสนอเป็นภาษาท้องถิ่นทำให้เกษตรกรเข้าใจง่ายและนิยมรับสื่อประเภทนี้มาก (ตาราง 12)

ตาราง 12 ประเภทของสื่อที่เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกข้าวชาวมะลิ 105*

แหล่งข่าวสาร	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แผ่นพับและเอกสาร	50	18.80	52	12.76	50	16.95	58	17.26
หนังสือพิมพ์	3	1.13	40	9.80	6	2.03	28	8.33
นิตยสารการเกษตร	43	16.16	71	17.40	58	19.66	48	14.29
วิทยุ	79	29.70	91	22.30	79	26.78	92	27.38
โทรทัศน์	0	0.00	57	13.97	2	0.68	18	5.36
หอกระจายข่าว	91	34.21	97	23.77	100	33.90	92	27.38
รวม	266	100.00	408	100.00	295	100.00	336	100.00

* เกษตรกรสามารถระบุได้มากกว่า 1 แหล่งข่าวสาร

1.11 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 จากสื่อต่าง ๆ

การศึกษาผลการเปรียบเทียบจำนวนครั้งในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 จากสื่อต่าง ๆ ของเกษตรกรในรอบ 3 เดือนนั้น ในอำเภอเกษตรวิสัยมีเกษตรกรที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ในรอบ 3 เดือนสูงสุดร้อยละ 56 ส่วนค่าเฉลี่ยในการรับข่าวสารของเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอในรอบ 3 เดือนเท่ากับ 4.96 ครั้ง ต่ำสุดคือไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเลยและได้รับสูงสุดคือ 30 ครั้ง เกษตรกรในอำเภอสุวรรณภูมิได้รับข่าวสารสูงสุดเฉลี่ย 5.60 ครั้ง รองลงมาได้แก่อำเภอโพนทราย อำเภอเกษตรวิสัยและอำเภอปทุมรัตน์ได้รับข่าวสารเฉลี่ยเท่ากับ 5.25, 5.04 และ 3.94 ครั้ง ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 47 ไม่ได้รับข่าวสารในรอบ 3 เดือน จะพบได้ว่าเกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 จำนวนน้อยครั้งมากในรอบ 3 เดือน จึงจำเป็นต้องมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อต่าง ๆ ให้มากขึ้นกว่าเดิมเพื่อให้เกษตรกรได้รับข่าวสารและความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ (ตาราง 13)

ตาราง 13 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 จากสื่อต่าง ๆ

(N = 400)

การได้รับข่าวสาร (ครั้ง / 3 เดือน)	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับข่าวสาร	56	56.00	37	37.00	51	51.00	44	44.00	188	47.00
1 – 5 ครั้ง	18	18.00	37	37.00	22	22.00	28	28.00	105	26.25
6 – 10 ครั้ง	8	8.00	8	8.00	10	10.00	7	7.00	33	8.25
11 – 15 ครั้ง	7	7.00	16	16.00	4	4.00	5	5.00	32	8.00
16 – 20 ครั้ง	4	4.00	1	1.00	6	6.00	8	8.00	19	4.75
มากกว่า 20 ครั้ง	7	7.00	1	1.00	7	7.00	8	8.00	23	5.75
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

เกษตรวิสัย	จำนวนครั้งต่ำสุด	0	ครั้ง	จำนวนครั้งสูงสุด	30	ครั้ง
	จำนวนครั้งเฉลี่ย	5.04	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.103	
ปทุมรัตน์	จำนวนครั้งต่ำสุด	0	ครั้ง	จำนวนครั้งสูงสุด	30	ครั้ง
	จำนวนครั้งเฉลี่ย	3.94	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.171	
โพนทราย	จำนวนครั้งต่ำสุด	0	ครั้ง	จำนวนครั้งสูงสุด	1	ครั้ง
	จำนวนครั้งเฉลี่ย	5.25	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.118	
สุวรรณภูมิ	จำนวนครั้งต่ำสุด	0	ครั้ง	จำนวนครั้งสูงสุด	1	ครั้ง
	จำนวนครั้งเฉลี่ย	5.60	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.830	
รวม	จำนวนครั้งต่ำสุด	0	ครั้ง	จำนวนครั้งสูงสุด	30	ครั้ง
	จำนวนครั้งเฉลี่ย	4.96	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.146	

1.12 บุคคลที่เกษตรกรปรึกษาเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

จากการศึกษาพบว่าในรอบ 3 เดือน เกษตรกร ได้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 จากเพื่อนบ้านหรือเพื่อนเกษตรกรมากที่สุดอาจเป็นเพราะเกษตรกรได้พบปะกันเมื่อไปเลี้ยง โค กระบือหรือไปดูแลแปลงนาของตนและได้พูดคุยปรึกษาหารือถึงเรื่องราวต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 รองลงมาได้รับการปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตัวแทนจากบริษัทเอกชนและอาสาสมัครประจำหมู่บ้านตามลำดับ โดยมีเกษตรกรในอำเภอโพธารามเพียงอำเภอเดียวที่ไม่ได้รับการปรึกษาจากนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ (ตาราง 14)

ตาราง 14 บุคคลที่เกษตรกรปรึกษาเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

แหล่งข่าวสาร	เกษตรกรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพธาราม		สุวรรณภูมิ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	56	27.59	84	23.01	72	34.78	79	36.24
ตัวแทนจากบริษัทเอกชน	27	13.30	68	18.63	24	11.59	36	16.51
อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน	19	9.36	78	21.37	11	5.31	3	1.38
นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ	1	0.49	35	9.59	0	0.00	1	0.46
เพื่อนบ้าน	100	49.26	100	27.40	100	48.32	99	45.41
รวม	203	100.00	365	100.00	207	100.00	218	100.00

* เกษตรกรสามารถระบุได้มากกว่า 1 แหล่งบุคคล

1.13 การได้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

จากการศึกษาพบว่าจำนวนครั้งที่เกษตรกรได้รับคำปรึกษาทั้ง 4 อำเภอได้รับคำปรึกษาหารือเฉลี่ยเท่ากับ 10.45 ครั้ง ได้รับคำปรึกษาต่ำสุดคือไม่ได้รับการปรึกษาจากใครเลยและไม่ได้รับการปรึกษาสูงสุดคือ 85 ครั้ง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 49.50 ไม่ได้รับคำปรึกษาจากใครเลย และร้อยละ 28.5 ได้รับการปรึกษาได้รับคำปรึกษาระหว่าง 1-5 ครั้ง ในรอบ 3 เดือนซึ่งจากข้อมูลเกษตรกรมีการปรึกษาหารือกับผู้ที่มีความรู้น้อยมากควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ส่งเสริมลงพื้นที่เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรให้ทั่วถึงมากกว่านี้หรือมีการจัดอบรมอาสาประจำหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่แทนเจ้าหน้าที่ที่ไม่สามารถกระจายให้ความรู้แก่เกษตรกรได้อย่างทั่วถึง เกษตรกรในอำเภอปทุมรัตต์มีค่าเฉลี่ยการได้รับคำปรึกษาหารือสูงสุดเท่ากับ 10.21 ครั้ง ในรอบ 3 เดือน รองลงมาได้แก่อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอโพธิ์ทรายและอำเภอสุวรรณภูมิมีจำนวนการได้รับคำปรึกษาหารือเฉลี่ยเท่ากับ 10.14, 9.52 และ 9.42 ครั้ง ตามลำดับ ซึ่งการได้รับคำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 นั้นหมายถึงการปรึกษาหารือของเกษตรกรกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตัวแทนจากบริษัทเอกชน อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน นักวิชาการเกษตรจากสถาบันต่าง ๆ เพื่อนบ้านหรือเพื่อนเกษตรกร (ตาราง 15)

ตาราง 15 การได้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

การได้รับคำปรึกษา (ครั้ง / 3 เดือน)	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตต์		โพธิ์ทราย		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับคำปรึกษา	58	58.00	27	27.00	58	58.00	55	55.00	198	49.50
1 – 5 ครั้ง	18	18.00	51	51.00	21	21.00	24	24.00	114	28.50
6 – 10 ครั้ง	2	2.00	2	2.00	0	0.00	1	1.00	5	1.25
11 – 15 ครั้ง	2	2.00	0	0.00	0	0.00	1	1.00	3	0.75
16 – 20 ครั้ง	3	3.00	0	0.00	1	1.00	1	1.00	5	1.25
มากกว่า 20 ครั้ง	17	17.00	20	20.00	20	20.00	18	18.00	75	18.75
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

เกษตรวิสัย	จำนวนครั้งต่ำสุด	0	ครั้ง	จำนวนครั้งสูงสุด	85	ครั้ง
	จำนวนครั้งเฉลี่ย	10.14	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.46	
ปทุมรัตน์	จำนวนครั้งต่ำสุด	0	ครั้ง	จำนวนครั้งสูงสุด	75	ครั้ง
	จำนวนครั้งเฉลี่ย	10.21	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.612	
โพนทราย	จำนวนครั้งต่ำสุด	0	ครั้ง	จำนวนครั้งสูงสุด	75	ครั้ง
	จำนวนครั้งเฉลี่ย	9.52	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.204	
สุวรรณภูมิ	จำนวนครั้งต่ำสุด	0	ครั้ง	จำนวนครั้งสูงสุด	80	ครั้ง
	จำนวนครั้งเฉลี่ย	9.42	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.317	
รวม	จำนวนครั้งต่ำสุด	0	ครั้ง	จำนวนครั้งสูงสุด	85	ครั้ง
	จำนวนครั้งเฉลี่ย	10.45	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.296	

1.14 การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 จากรัฐบาลหรือเอกชน

จากการศึกษาพบว่า การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 จากรัฐบาลหรือเอกชนในรอบ 3 เดือนนั้น เกษตรกรทั้ง 4 อำเภอไม่ได้รับการฝึกอบรมสูงถึงร้อยละ 66 และได้รับการฝึกอบรมร้อยละ 34 เกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม 1 ครั้งมีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 93.38 รองลงมาได้รับการฝึกอบรม 2 ครั้งร้อยละ 5.15 และได้รับการฝึกอบรม 3 ครั้งร้อยละ 1.47 เกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมมากกว่า 1 ครั้งนั้นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน เป็นต้น (ตาราง 16)

ตาราง 16 การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกข้าวหอมมะลิ 105 จากรัฐบาลหรือเอกชน

(N = 400)

การได้รับ การฝึกอบรม	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ							
ไม่ได้รับ	61		61.00		81		81.00		64		64.00		58
ได้รับ	39		39.00		19		19.00		36		36.00		42
-1 ครั้ง/3 เดือน		36		92.31		19		100.00		34		94.44	
-2 ครั้ง/3 เดือน		2		5.13		0		0.00		2		5.56	
-3 ครั้ง/3 เดือน		1		2.56		0		0.00		0		0.00	
รวม	100		100.00		100		100.00		100		100.00		100

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

1.15 ระดับของการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษาพบว่าระดับของการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์นั้น เกษตรกรมีการนำไปใช้ประโยชน์ระดับมากจากค่าเฉลี่ยของทั้ง 4 อำเภอมีค่าถึงร้อยละ 88.24 ระดับปานกลางร้อยละ 11.76 และไม่พบว่าเกษตรกรคนใดที่นำความรู้ไปใช้ในระดับที่น้อยหรือไม่ได้นำไปใช้เลย เกษตรกรของอำเภอปทุมรัตต์เท่านั้นที่มีการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลางสูงสุด (ตาราง 17)

ตาราง 17 ระดับของการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์

(N = 400)

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตต์		โพธิ์ทราย		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาก	96	96.00	21	21.00	83	83.00	97	97.00	297	74.25
ปานกลาง	4	4.00	79	79.00	17	7.00	3	3.00	103	25.75
น้อย	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ไม่ได้ประโยชน์เลย	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

1.16 ความต้องการได้รับการฝึกอบรมหรือรับฟังการบรรยายเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ

105

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอ ต้องการได้รับการฝึกอบรมมากถึงร้อยละ 99.75 มีเพียงร้อยละ 0.25 เท่านั้นที่ไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรม (ตาราง 18)

ตาราง 18 ความต้องการได้รับการฝึกอบรมหรือรับฟังการบรรยายเกี่ยวกับการปลูกข้าวขาว

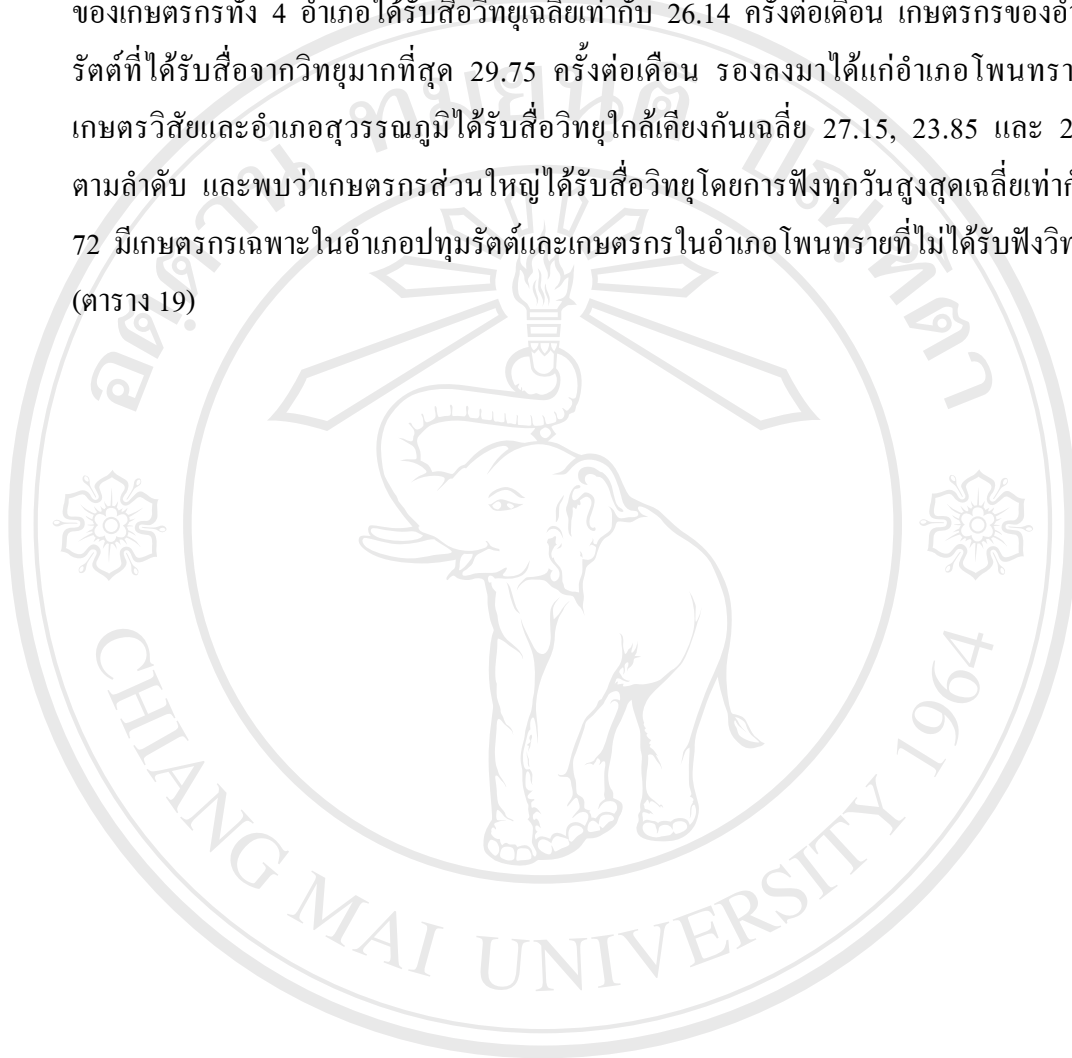
ดอกมะลิ 105

(N = 400)

ความต้องการ	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตต์		โพธิ์ทราย		สุวรรณภูมิ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.00	1	0.25
ต้องการ	100	100.00	100	100.00	100	100.00	99	99.00	399	99.75
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00	400	100.00

1.17 พฤติกรรมการรับสื่อวิทยุของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการรับสื่อวิทยุของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอได้รับสื่อวิทยุเฉลี่ยเท่ากับ 26.14 ครั้งต่อเดือน เกษตรกรของอำเภอปทุมรัตน์ที่ได้รับสื่อจากวิทยุมากที่สุด 29.75 ครั้งต่อเดือน รองลงมาได้แก่อำเภอโพธาราย อำเภอเกษตรวิสัยและอำเภอสุวรรณภูมิได้รับสื่อวิทยุใกล้เคียงกันเฉลี่ย 27.15, 23.85 และ 23.80 ครั้งตามลำดับ และพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับสื่อวิทยุโดยการฟังทุกวันสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 72 มีเกษตรกรเฉพาะในอำเภอปทุมรัตน์และเกษตรกรในอำเภอโพธารายที่ไม่ได้รับฟังวิทยุ (ตาราง 19)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 19 พฤติกรรมการรับสื่อวิทยุของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105

(N = 400)

การฟังวิทยุ	เกษตรวิสัย				ปทุมรัตน์				โพนทราย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
ไม่ได้ฟังวิทยุ	1		1.00		0		0.00		0		0.00	
- ฟังวิทยุ	99		99.00		100		100.00		100		100.00	
- ฟังทุกวัน		55		55.56		99		99.00		78		78.00
- 1-10ครั้ง/เดือน		10		10.10		1		1.00		3		3.00
- 11-20ครั้ง/เดือน		32		32.32		0		0.00		18		18.00
- มากกว่า20ครั้ง/เดือน		2		2.02		0		0.00		1		1.00
รวม	100		100.00		100		100.00		100		100.00	

อำเภอเกษตรวิสัย	จำนวนเฉลี่ย	23.85	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	7.516
อำเภอปทุมรัตน์	จำนวนเฉลี่ย	29.75	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.500
อำเภอโพนทราย	จำนวนเฉลี่ย	27.15	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.784
อำเภอสุวรรณภูมิ	จำนวนเฉลี่ย	23.80	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	8.106
รวม	จำนวนเฉลี่ย	26.14	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.976

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

1.18 รายการวิทยุต่าง ๆ ที่เกษตรกรนิยมฟัง

จากการศึกษาพบว่ารายการวิทยุที่เกษตรกรนิยมฟังนั้น เกษตรกรทั้ง 4 อำเภอนิยมฟังรายการเพลงจากวิทยุมากที่สุด รองลงมาคือรายการข่าวท้องถิ่น ข่าวเกษตร ข่าวทั่วไป หมอลำกลอนและสารคดีตามลำดับ (ตาราง 20)

ตาราง 20 รายการวิทยุต่าง ๆ ที่เกษตรกรนิยมฟัง*

รายการที่ชอบฟัง	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข่าวทั่วไป	34	18.38	38	20.99	19	9.95	32	17.68
ข่าวเกษตร	37	20.00	47	25.97	41	21.47	32	17.68
ข่าวท้องถิ่น	38	20.54	53	29.29	70	36.65	54	29.83
เพลง	76	41.08	38	20.99	61	31.93	56	30.94
สารคดี	0	0.00	5	2.76	0	0.00	0	0.00
หมอลำกลอน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	7	3.87
รวม	185	100.00	181	100.00	191	100.00	181	100.00

* เกษตรกรสามารถเลือกได้ไม่เกิน 2 คำตอบ

1.19 พฤติกรรมการรับสื่อหนังสือพิมพ์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

จากการศึกษาพบว่า การรับสื่อหนังสือพิมพ์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 นั้น เกษตรกรทั้ง 4 อำเภอได้รับสื่อหนังสือพิมพ์เฉลี่ย 2.62 ครั้งต่อเดือน โดยพบว่าเกษตรกรของอำเภอเกษตรวิสัยได้รับสื่อหนังสือพิมพ์สูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 ครั้งต่อเดือน รองลงมาได้แก่เกษตรกรในอำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอปทุมรัตน์และอำเภอโพนทรายได้รับสื่อหนังสือพิมพ์เฉลี่ยเท่ากับ 2.94, 2.40 และ 1.96 ครั้งต่อเดือนตามลำดับ และพบว่าเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ในรอบ 1 เดือนเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 58.25 ไม่มีเกษตรกรในอำเภอใดที่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน และมีเฉพาะเกษตรกรในอำเภอเกษตรวิสัยจำนวน 1 คนเท่านั้นที่อ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า 20 ครั้งต่อเดือน อำเภอเกษตรวิสัยและโพนทรายมีเกษตรกรที่ไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ในรอบ 1 เดือนมากที่สุดร้อยละ 69 และ 85 ตามลำดับ ส่วนที่อำเภอปทุมรัตน์และสุวรรณภูมิเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 66 และ 47 ตามลำดับอ่านหนังสือพิมพ์ 1-10 ครั้งต่อเดือน แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ค่อยนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรมี

การศึกษาค้นคว้าทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการอ่านหนังสือพิมพ์ ดังนั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในเรื่องการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ทางหนังสือพิมพ์นั้นอาจทำให้เกษตรกรไม่ได้รับข้อมูลได้อย่างทั่วถึงซึ่งหนังสือพิมพ์ที่เกษตรกรอ่านนี้ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรไม่ได้เป็นผู้ซื้อมาอ่านเอง แต่ได้อ่านตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ศาลาประชาคมหมู่บ้าน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น (ตาราง 21)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 21 พฤติกรรมการรับสื่อหนังสือพิมพ์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

การอ่าน หนังสือพิมพ์	เกษตรกรวิสัย				ปทุมรัตต์				โพนทราย				
	จำนวน		ร้อยละ		จำนวน		ร้อยละ		จำนวน		ร้อยละ		
ไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์	69		69.00		33		33.00		85		85.00		4
อ่านหนังสือพิมพ์	31		31.00		67		67.00		15		15.00		5
- อ่านทุกวัน		0		0.00		0		0.00		0		0.00	
- 1-10ครั้ง/เดือน		22		70.97		66		98.51		6		40.00	
- 11-20ครั้ง/เดือน		8		25.81		1		1.49		9		60.00	
- มากกว่า20ครั้ง/เดือน		1		3.22		0		0.00		0		0.00	
รวม	100		100.00		100		100.00		100		100.00		1

อำเภอเกษตรวิสัย	จำนวนเฉลี่ย	3.17	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.640
อำเภอปทุมรัตต์	จำนวนเฉลี่ย	2.40	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.715
อำเภอโพนทราย	จำนวนเฉลี่ย	1.96	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.393
อำเภอสุวรรณภูมิ	จำนวนเฉลี่ย	2.94	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.788
รวม	จำนวนเฉลี่ย	2.62	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.634

1.20 รายชื่อหนังสือพิมพ์ที่เกษตรกรนิยมอ่าน

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอ นิยมอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด รองลงมาได้แก่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์คมชัดลึก หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์ข่าวสดตามลำดับ (ตาราง 22)

ตาราง 22 รายชื่อหนังสือพิมพ์ที่เกษตรกรนิยมอ่าน*

ชื่อหนังสือพิมพ์	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไทยรัฐ	20	37.04	68	55.74	14	50.00	42	50.60
ข่าวสด	2	3.70	2	1.64	0	0.00	2	2.41
เดลินิวส์	10	18.52	48	39.34	5	17.86	22	26.51
มติชน	9	16.67	3	2.46	5	17.86	7	8.43
คมชัดลึก	13	24.07	1	0.82	4	14.28	10	12.05
รวม	54	100.00	122	100.00	28	100.00	83	100.00

* เกษตรสามารถเลือกได้ไม่เกิน 2 คำตอบ

1.21 หัวข้อข่าวต่าง ๆ ที่เกษตรกรนิยมอ่าน

จากการศึกษาพบว่าหัวข้อข่าวในหนังสือพิมพ์ที่เกษตรกรนิยมอ่านนั้น เกษตรกรนิยมอ่านข่าวทั่วไปมากที่สุด รองลงมาได้แก่ข่าวเกษตร ข่าวการเมือง ข่าวกีฬาและข่าวบันเทิง ตามลำดับ (ตาราง 23)

ตาราง 23 หัวข้อข่าวต่าง ๆ ที่เกษตรกรนิยมอ่าน*

หัวข้อเรื่อง ในหนังสือพิมพ์	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข่าวทั่วไป	18	36.74	62	51.24	12	42.86	46	46.94
ข่าวการเมือง	16	32.65	13	10.74	10	35.71	19	19.39
ข่าวเกษตร	15	30.61	38	31.40	5	17.86	16	16.33
ข่าวกีฬา	0	0.00	7	5.79	1	3.57	7	7.14
ข่าวบันเทิง	0	0.00	1	0.83	0	0.00	10	10.20
รวม	49	100.00	121	100.00	28	100.00	98	100.00

* เกษตรกรสามารถเลือกได้ไม่เกิน 2 คำตอบ

1.22 พฤติกรรมการรับสื่อโทรทัศน์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอได้รับสื่อโทรทัศน์เฉลี่ยเท่ากับ 22.18 ครั้งต่อเดือน เกษตรกรในอำเภอปทุมรัตน์ได้รับสื่อโทรทัศน์สูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 29.85 ครั้งต่อเดือน รองลงมาได้แก่อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอสุวรรณภูมิและอำเภอโพนทรายได้รับสื่อโทรทัศน์เฉลี่ย 22.05, 22.01 และ 14.80 ครั้งต่อเดือนตามลำดับ และพบว่าเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอได้รับสื่อโทรทัศน์โดยการดูทุกวันสูงสุดเฉลี่ยร้อยละ 60.75 เกษตรกรของอำเภอปทุมรัตน์ เกษตรวิสัย สุวรรณภูมิและโพนทรายร้อยละ 99, 59, 59 และ 26 ตามลำดับ นิยมดูโทรทัศน์ทุกวัน และเกษตรกรส่วนใหญ่ของอำเภอร้อยละ 32 นิยมดูโทรทัศน์ 1-10 ครั้งต่อ 1 เดือน (ตาราง 24)

ตาราง 24 พฤติกรรมการรับสื่อโทรทัศน์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105

การดูโทรทัศน์	เกษตรวิสัย				ปทุมรัตน์				โพนทราย			
	จำนวน		ร้อยละ		จำนวน		ร้อยละ		จำนวน		ร้อยละ	
ไม่ได้ดูโทรทัศน์	8		8.00		0		0.00		19		19.00	
ดูโทรทัศน์	92		92.00		100		100.00		81		81.00	
-ดูทุกวัน		59		64.13		99		99.00		26		32.09
-1-10ครั้ง/เดือน		15		16.30		0		0.00		32		39.51
-11-20ครั้ง/เดือน		17		18.48		1		1.00		23		28.40
-มากกว่า20ครั้ง/เดือน		1		1.09		0		0.00		0		0.00
รวม	100		100.00		100		100.00		100		100.00	100

อำเภอเกษตรวิสัย	จำนวนเฉลี่ย	22.05	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	10.495
อำเภอปทุมรัตน์	จำนวนเฉลี่ย	29.85	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.500
อำเภอโพนทราย	จำนวนเฉลี่ย	14.80	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	10.846
อำเภอสุวรรณภูมิ	จำนวนเฉลี่ย	22.01	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	10.668
รวม	จำนวนเฉลี่ย	22.18	ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	8.377

1.23 รายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรนิยมดู

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอนิยมดูรายการข่าวทั่วไปมากที่สุด รองลงมาคือละคร รายการข่าวเกษตร รายการเพลงและเกมโชว์ ตามลำดับ (ตาราง 25)

ตาราง 25 รายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรนิยมดู*

ประเภทรายการโทรทัศน์	เกษตรวิสัย		ปทุมรัตน์		โพนทราย		สุวรรณภูมิ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข่าวทั่วไป	90	64.29	89	49.18	66	52.80	72	45.28
ข่าวเกษตร	14	10.00	26	14.36	20	16.00	15	9.43
ละคร	24	17.14	34	18.78	29	23.20	46	28.93
เกมโชว์	4	2.86	18	9.94	1	0.80	10	6.30
รายการเพลง	8	5.71	14	7.74	9	7.20	16	10.06
รวม	140	100.00	181	100.00	125	100.00	159	100.00

* เกษตรสามารถเลือกได้ไม่เกิน 2 คำตอบ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการจัดการความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi – square Test)

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรอายุน้อยมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 43.75 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 7.75 เกษตรกรอายุมากมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 40.50 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 8.00 เกษตรกรอายุน้อยมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติมากกว่าเกษตรกรอายุมาก เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ตาราง 26)

ตาราง 26 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

อายุ	การจัดการความรู้		รวม
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
อายุน้อย	175 (43.75)	31 (7.75)	206 (51.50)
อายุมาก	162 (40.50)	32 (8.00)	194 (48.50)
รวม	337 (84.25)	63 (15.75)	400 (100.00)

χ^2 คำนวณ = 1.69

χ^2 ตาราง = 3.84

NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 74.00 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 13.75 เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 10.25 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 2.00 เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติมากกว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวดอกมะลิ 105 พบว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ตาราง 27)

ตาราง 27 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	การจัดการความรู้		รวม
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
ประถมศึกษา	296 (74.00)	55 (13.75)	351 (87.75)
สูงกว่าประถมศึกษา	41 (10.25)	8 (2.00)	49 (12.25)
รวม	337 (84.25)	63 (15.75)	400 (100.00)

χ^2 คำนวณ = 1.72

χ^2 ตาราง = 3.84

NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดพื้นที่ทำนากับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ทำนาน้อยมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 59.50 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 11 เกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ทำนามากมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 24.75 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 4.75 เกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ทำนาน้อยมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติมากกว่าเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ทำนามากเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดพื้นที่ทำนากับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 พบว่าขนาดพื้นที่ทำนาไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ตาราง 28)

ตาราง 28 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดพื้นที่ทำนากับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

ขนาดพื้นที่ทำนา	การจัดการความรู้		รวม
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
พื้นที่น้อย	238 (59.50)	44 (11.00)	282 (70.50)
พื้นที่มาก	99 (24.75)	19 (4.75)	118 (29.50)
รวม	337 (84.25)	63 (15.75)	400 (100.00)

χ^2 คำนวณ = 0.87

χ^2 ตาราง = 3.84

NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้จากการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 57.75 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 11 เกษตรกรที่มีรายได้สูงมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 26.50 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 4.75 เกษตรกรที่มีรายได้ต่ำมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติมากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้สูง เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้จากการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 พบว่ารายได้จากการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ตาราง 29)

ตาราง 29 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้จากการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

รายได้จาก การปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105	การจัดการความรู้		รวม
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
รายได้ต่ำ	231 (57.75)	44 (11.00)	275 (68.75)
รายได้สูง	106 (26.50)	19 (4.75)	125 (31.25)
รวม	337 (84.25)	63 (15.75)	400 (100.00)

χ^2 คำนวณ = 0.04

χ^2 ตาราง = 3.84

NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 กับการจัดการ

ความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีประสพการณ์น้อยมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติ ร้อยละ 41 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 8 เกษตรกรที่มีประสพการณ์มากมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 43.25 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 7.75 เกษตรกรที่มีประสพการณ์น้อยมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติน้อยกว่าเกษตรกรที่มีประสพการณ์มากเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 พบว่าประสพการณ์ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ตาราง 30)

ตาราง 30 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 กับการจัดการ
ความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

ประสบการณ์ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105	การจัดการความรู้		รวม
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
ประสบการณ์น้อย	164 (41.00)	32 (8.00)	196 (49.00)
ประสบการณ์มาก	173 (43.25)	31 (7.75)	204 (51.00)
รวม	337 (84.25)	63 (15.75)	400 (100.00)

χ^2 คำนวณ = 2.60

χ^2 ตาราง = 3.84

NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการฝึกอบรมกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 28.75 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 10.50 เกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 55.50 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 5.25 เกษตรกรที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติน้อยกว่าเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการฝึกอบรม กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 พบว่าการได้รับการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ตาราง 31)

ตาราง 31 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการฝึกอบรมกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าว
ชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

การได้รับการฝึกอบรม	การจัดการความรู้		รวม
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
ไม่ได้รับการฝึกอบรม	115 (28.75)	42 (10.50)	157 (39.25)
ได้รับการฝึกอบรม	222 (55.50)	21 (5.25)	243 (60.75)
รวม	337 (84.25)	63 (15.75)	400 (100.00)

χ^2 คำนวณ = 4.18

χ^2 ตาราง = 3.84

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.7 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับการจัดการความรู้ในการ

ปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ไม่ได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 23.25 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 4.25 เกษตรกรที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 61 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 11.50 เกษตรกรที่ไม่ได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติน้อยกว่าเกษตรกรที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 พบว่าการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ตาราง 32)

ตาราง 32 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	การจัดการความรู้		รวม
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
ไม่ได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	93 (23.25)	17 (4.25)	110 (27.50)
ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	244 (61.00)	46 (11.50)	290 (70.50)
รวม	337 (84.25)	63 (15.75)	400 (100.00)

χ^2 คำนวณ = 3.88

χ^2 ตาราง = 3.84

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.8 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีความรู้น้อยมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 41 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 8 เกษตรกรที่มีความรู้มากมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติร้อยละ 43.25 และระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 7.75 เกษตรกรที่มีความรู้น้อยมีการจัดการความรู้ในระดับปฏิบัติต่ำกว่าเกษตรกรที่มีความรู้มากเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 พบว่าระดับความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ตาราง 33)

ตาราง 33 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

ระดับความรู้	การจัดการความรู้		รวม
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
ความรู้น้อย	164 (41.00)	32 (8.00)	196 (49.00)
ความรู้มาก	173 (43.25)	31 (7.75)	204 (51.00)
รวม	337 (84.25)	63 (15.75)	400 (100.00)

χ^2 คำนวณ = 0.34

χ^2 ตาราง = 3.84

NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.9 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

ดอกลมะลิ 105 ของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าตัวแปรอิสระได้แก่ การได้รับการฝึกอบรมและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรอาจเป็นเพราะการได้รับการฝึกอบรมและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของเกษตรกรทำให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะมากขึ้นรวมทั้งการได้ปรึกษาหารืออาจทำให้เกษตรกรเข้าใจในหลักการการจัดการมากขึ้นจึงทำให้เกษตรกรมีการจัดการความรู้ที่ดีขึ้น ส่วนตัวแปรอิสระที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ของเกษตรกรได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดพื้นที่ทำนารายได้จากการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ประสบการณ์ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 และระดับความรู้ (ตาราง 34)

ตาราง 34 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

ตัวแปรอิสระ	มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์
1. อายุ		/
2. ระดับการศึกษา		/
3. ขนาดพื้นที่ทำนา		/
4. รายได้จากการปลูกข้าวดอกมะลิ 105		/
5. ประสบการณ์ในการปลูกข้าวดอกมะลิ 105		/
6. การได้รับการฝึกอบรม	/	
7. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	/	
8. ระดับความรู้		/

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้และการจัดการความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวดอกมะลิ 105 ใน 4 อำเภอได้แก่ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอปทุมรัตน์ อำเภอพนทราย

3.1 ความรู้ในการปลูกข้าวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

เกษตรกรมีความรู้ของการปลูกข้าวดอกมะลิ 105 ถิ่นแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. เกษตรมีความรู้ในระดับต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.25 คะแนน) ไม่มีคำถามข้อใดมีคะแนนอยู่ในระดับต่ำ
2. เกษตรมีความรู้ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 0.26 – 0.50 คะแนน) ไม่มีคำถามข้อใดมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง
3. เกษตรมีความรู้ในระดับดี (คะแนนเฉลี่ย 0.51 – 0.75 คะแนน) ได้แก่ ระยะเวลาพักตัวของเมล็ดพันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105, เปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105, การใส่ปุ๋ยครั้งแรกในดินที่มีสภาพแตกต่างกัน และการใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 หรือปุ๋ยแต่งหน้า
4. เกษตรมีความรู้ในระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย 0.76 – 1.00 คะแนน) ได้แก่ ความรู้เรื่องข้าวดอกมะลิ 105 เป็นข้าวพันธุ์พื้นเมือง, เรื่องข้าวดอกมะลิ 105 เป็นข้าวพันธุ์ไวแสง, ช่วงเดือนที่เหมาะสมในการหว่านกล้า, อายุการเก็บเกี่ยวข้าวดอกมะลิ 105, ช่วงวันในการหว่านกล้า, การปล่อยน้ำเข้าแปลงนาหลังการหว่านกล้า, การใส่ปุ๋ยเพิ่มเติมในแปลงกล้า, อายุต้น

กล้าที่จะย้ายไปปักดำ, ผลของต้นกล้าที่ชำหลังจากการถอน, ระยะเวลาหลังจากการถอนต้นกล้าแล้วนำไปปักดำ, ความลึกในการปักดำต้นกล้า, การไถตะและการปล่อยน้ำแช่จะทำให้ปักดำต้นกล้าง่ายขึ้น, ข้อดีของการตัดปลายใบต้นกล้า, ลักษณะการไถตะ, ประโยชน์ของการไถตะและการคราดดินก่อนปักดำ, ประโยชน์ของการรักษาระดับน้ำในแปลงนา, ช่วงระยะเวลาของการใส่ปุ๋ยครั้งแรกและครั้งที่ 2, ขั้นตอนการเตรียมแปลงนาที่ดี, ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการกำจัดวัชพืชในแปลงนา, โรคที่สำคัญของข้าวขาวดอกมะลิ 105 และระบาดเสมอ, ผลของการใส่ปุ๋ยในโตรเจนมากเกินไป, การเข้าทำลายต้นกล้าของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล, การเข้าทำลายต้นกล้าของหนอนกอข้าว, ระยะเวลาการเข้าทำลายต้นข้าวของปูนา, ผลของต้นข้าวที่ขาดน้ำในระยะตั้งท้อง, ผลของการลดลงของน้ำในแปลงนา, ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยว, ผลของการเก็บเกี่ยวข้าวในระยะเวลาที่เหมาะสม, ระยะเวลาในการตากเมล็ดข้าวที่เหมาะสม, การเก็บเกี่ยวและตากรวงข้าวในแปลงนา และเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวก่อนนำไปเก็บในยุ้งฉาง (ตาราง 35)

ตาราง 35 สรุประดับความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

ระดับความรู้	คะแนน	ข้อคำถามในเรื่องความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร
ต่ำ	(0.00 – 0.25)	ไม่มีคำถามข้อใดที่อยู่ในระดับต่ำ
ปานกลาง	(0.26 – 0.50)	ไม่มีคำถามข้อใดที่อยู่ในระดับปานกลาง
ดี	(0.51 – 0.75)	3, 5, 20, 21 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18,
ดีมาก	(0.76 – 1.00)	19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35

จากการแบ่งความรู้เป็นระดับต่าง ๆ แล้วพบว่าเกษตรกรมีระดับความรู้ดีในเรื่องของระยะพักตัวของเมล็ดพันธุ์ (ข้อ 3) เปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวที่จะนำไปเพาะกล้า (ข้อ 5) เรื่องการใส่ปุ๋ยครั้งแรกในลักษณะของสภาพดินที่แตกต่างกัน (ข้อ 20) การใส่ปุ๋ยครั้งที่สองหรือปุ๋ยแต่งงาน (ข้อ 21) ซึ่งความรู้เหล่านี้เกษตรกรน่าจะมีคะแนนในระดับดีมากเพราะเป็นความรู้เรื่องพื้นฐานที่มีความสำคัญในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ดังนั้นต้องมีการส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องพื้นฐานให้มากเพราะหากเกษตรกรนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีเปอร์เซ็นต์ความงอกไม่ถึงเกณฑ์ไปเพาะแล้วนั้นอาจทำให้เมล็ดพันธุ์ข้าวไม่งอกหรือออกช้า อาจจะทำให้เกษตรกรเสียทั้งเวลาในการเพาะที่ต้องนานกว่าเดิมหรือหากเพาะกล้าไม่งอกเกษตรกรก็ต้องเสียเงินในการซื้อเมล็ดพันธุ์

ข่าวใหม่อีกก็เป็นได้ ส่วนเรื่องการเตรียมการปลูก การปลูก และการเก็บเกี่ยว นั้น เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ในระดับดีมากอาจเป็นเพราะเกษตรกรมีประสบการณ์และการเรียนรู้ในเรื่องการทำงานเนื่องจากครอบครัวมีอาชีพทำนาจึงทำให้เกษตรกรมีความรู้อยู่ในเกณฑ์ดี (ตาราง 36)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 36 ความรู้ในการปลูกข้าวหอมมะลิ 105 ของเกษตรกร

ข้อ	เกษตรวิสัย				ปทุมรัตน์				โพธิ์	
	เกษตรกรตอบ (ร้อยละ)	เกษตรกรตอบไม่ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรตอบ (ร้อยละ)	เกษตรกรตอบไม่ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรตอบ (ร้อยละ)	เกษตรกรตอบไม่ (ร้อยละ)
1. ข้าวขาวดอกมะลิ 105 เป็นข้าวพันธุ์พื้นเมือง	92 (92.00)	8 (8.00)	100 (100.00)	0.92	89 (89.00)	11 (11.00)	100 (100.00)	0.89	91 (91.0)	9 (9.00)
2. ข้าวขาวดอกมะลิ 105 เป็นข้าวพันธุ์ไวแสง (ปลูกได้ปีละครั้ง)	90 (90.00)	10 (10.00)	100 (100.00)	0.90	61 (61.00)	39 (39.00)	100 (100.00)	0.61	93 (93.00)	7 (7.00)
3. เมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 มีระยะพักตัว 8 สัปดาห์(ประมาณ 2 เดือน)	74 (74.00)	26 (26.00)	100 (100.00)	0.74	73 (73.00)	27 (27.00)	100 (100.00)	0.73	72 (72.00)	28 (28.00)
4. ช่วงที่เหมาะสมในการหว่านกล้าเพื่อปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 คือช่วงต้นเดือน – กลางเดือนกรกฎาคม	81 (81.00)	19 (19.00)	100 (100.00)	0.81	85 (85.00)	15 (15.00)	100 (100.00)	0.85	79 (79.00)	21 (21.00)
5. เมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ที่ใช้เพาะกล้าควรมีเปอร์เซ็นต์การงอกไม่ต่ำกว่า 80 %	78 (78.00)	22 (22.00)	100 (100.00)	0.78	69 (69.00)	31 (31.00)	100 (100.00)	0.69	59 (59.00)	41 (41.00)
6. ข้าวขาวดอกมะลิ 105 เป็นข้าวหนัก(ข้าวที่มีอายุเก็บเกี่ยวประมาณ 120 – 130 วัน)	73 (73.00)	27 (27.00)	100 (100.00)	0.73	77 (77.00)	23 (23.00)	100 (100.00)	0.77	73 (73.00)	21 (21.00)
7. การหว่านกล้าช่วงบ่ายหรือช่วงเย็นจะเป็นผลดีต่อต้นกล้าอ่อนจะฟื้นตัวและปรับตัวเร็วไม่แห้งตายเพราะแดดเผา	80 (80.00)	20 (20.00)	100 (100.00)	0.80	92 (92.00)	8 (8.00)	100 (100.00)	0.92	92 (92.00)	8 (8.00)

* จากคะแนนเต็มข้อละ 1 คะแนน

ตาราง 36 ความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อ	เกษตรกรวัย				ปฐมวัย				โพน	
	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)
8. การปล่อยน้ำเข้าแปลงกล้าทันทีหลังหว่านเมล็ดจะทำให้หน้าท่วมเมล็ดกล้าเน่าตายได้	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
9. การใส่ปุ๋ยเพิ่มเติมในแปลงกล้า เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมีจะช่วยให้ต้นกล้าเจริญเติบโตได้ดี แข็งแรง จะทำให้ต้นกล้าฟื้นตัวเร็ว แล้วจึงย้ายปักดำ	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
10. เมื่อต้นกล้าอายุประมาณ 30 – 35 วัน แล้วจึงย้ายปักดำ จะทำให้ต้นกล้าแข็งแรงและต้นสูงเหมาะสม	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	99 (99.00)	1 (1.00)	100 (100.00)	0.99	100 (100.00)	0 (0.00)
11. ต้นกล้าที่ชำจากการตอนกล้า ดินหรือรากจะขาดทำให้ต้นกล้าอ่อนแอและฟื้นตัวช้า หลังปักดำ	93 (93.00)	7 (7.00)	100 (100.00)	0.93	92 (92.00)	8 (8.00)	100 (100.00)	0.92	100 (100.00)	0 (0.00)
12. ต้นกล้าที่ถอนมาแล้วทิ้งไว้ไม่ปักดำให้เสร็จภายใน 1 วัน จะทำให้ต้นกล้าอ่อนแอและฟื้นตัวช้าหลังปักดำ	84 (84.00)	16 (16.00)	100 (100.00)	0.84	83 (83.00)	17 (17.00)	100 (100.00)	0.83	95 (95.00)	5 (5.00)
13. การปักดำให้ต้นกล้าลึกลงในดินมาก จะทำให้ต้นกล้าฟื้นตัวช้าและแตกกอน้อย	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)

- จากคะแนนเต็มข้อละ 1 คะแนน

ตาราง 36 ความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อ	เกษตรกรวัย				ปฐมวัย				โพน	
	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)
14. การไถและปล่อยน้ำแช่ขังในแปลงนา 2 – 3 วันก่อนปักดำ จะทำให้ปักดำต้นกล้างายขึ้น	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
15. การตัดปลายใบก่อนนำต้นกล้าไปปลูก จะป้องกันต้นกล้าล้ม เนื่องจากลมแรงและใบเปียกน้ำ	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	95 (95.00)	5 (5.00)	100 (100.00)	0.95	100 (100.00)	0 (0.00)
16. การไถจะเป็นการไถกลับวัชพืชและกลับหน้าดินตากดินในแปลงนา	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
17. การไถแปรและคราดดินก่อนปักดำเพื่อปรับระดับของพื้นที่ ย่อยดินและเกลี่ยดิน รวมทั้งเป็นการนำเศษวัชพืชออกจากแปลงนา	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
18. หลังจากปักดำแล้วต้องรักษาระดับน้ำในแปลงนาให้ลึกประมาณ 5 – 10 เซนติเมตรเสมอ เพื่อป้องกันวัชพืชขึ้นและให้ต้นกล้าเจริญเติบโตแข็งแรงหลังจากการปักดำ	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)

* จากคะแนนเต็มข้อละ 1 คะแนน

ตาราง 36 ความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อ	เกษตรกรวิสัย				ปทุมรัตน์				โพธิ์	
	เกษตรกรตอนรู้ (ร้อยละ)	เกษตรกรตอนไม่รู้ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรตอนรู้ (ร้อยละ)	เกษตรกรตอนไม่รู้ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรตอนรู้ (ร้อยละ)	เกษตรกรตอนไม่รู้ (ร้อยละ)
19. ควรมีการใส่ปุ๋ย 2 ครั้ง คือครั้งแรกใส่หลังจากการปักดำเสร็จและครั้งที่สองใส่เมื่อข้าวอยู่ระยะตั้งท้องอ่อนๆ หรือระยะแตกกอสูงสุด	92 (92.00)	8 (8.00)	100 (100.00)	0.92	92 (92.00)	8 (8.00)	100 (100.00)	0.92	81 (81.00)	19 (19.00)
20. การใส่ปุ๋ยข้าวขาวดอกมะลิ 105 ครั้งแรก ถ้าเป็นดินเหนียวควรใส่ปุ๋ยสูตร 16-20-0 แต่ถ้าเป็นดินทรายควรใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 15 – 20 กิโลกรัม/ไร่	63 (63.00)	37 (37.00)	100 (100.00)	0.63	65 (65.00)	35 (35.00)	100 (100.00)	0.65	65 (65.00)	35 (35.00)
21. การใส่ปุ๋ยข้าวขาวดอกมะลิ 105 ครั้งที่สอง เรียกว่าการใส่ปุ๋ยแต่งหน้า ควรใส่ปุ๋ยใน ไตรเจนอย่างเดียวยุทธ 21-0-10 หรือ 46-0-0 อัตรา 15-20 กิโลกรัม/ไร่	70 (70.00)	30 (30.00)	100 (100.00)	0.70	66 (66.00)	34 (34.00)	100 (100.00)	0.66	60 (60.00)	40 (40.00)
22. การเตรียมแปลงปลูกที่ดี มีการไถตะไถแปร และคราดแปลงนา ปปล่อยให้มีน้ำขัง จะช่วยกำจัดและป้องกันวัชพืชได้ดี	98 (98.00)	2 (2.00)	100 (100.00)	0.98	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
23. เกษตรกรควรถอนหรือกำจัดวัชพืชออกจากแปลงนาก่อนใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 และไม่ควรถอนวัชพืชหลังจากข้าวตั้งท้องแล้ว	98 (98.00)	2 (2.00)	100 (100.00)	0.98	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	91 (91.00)	9 (9.00)

• จากคะแนนเต็มข้อละ 1 คะแนน

ตาราง 36 ความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อ	เกษตรกรวัย				ปฐมวัย				โชน	
	เกษตรกรตอน ผู้ใหญ่ (ร้อยละ)	เกษตรกรตอน ไม่ ผู้ใหญ่ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรตอน ผู้ใหญ่ (ร้อยละ)	เกษตรกรตอน ไม่ ผู้ใหญ่ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรตอน ผู้ใหญ่ (ร้อยละ)	เกษตรกรตอน ไม่ ผู้ใหญ่ (ร้อยละ)
24. โรคที่สำคัญของข้าวขาวดอกมะลิ 105 ที่ ระบาดเสมอได้แก่โรคนิวโมโรส โรคนี้จะ ระบาดมากถ้าอากาศแห้งและร้อนอบอ้าว	78 (78.00)	22 (22.00)	100 (100.00)	0.78	87 (87.00)	13 (13.00)	100 (100.00)	0.87	75 (75.00)	25 (25.00)
25. ถ้ามีการใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมากเกินไป จะทำ ให้เกิดโรคนิวโมโรส และถ้าพบระยะแรกของ การระบาดควรมีการพ่นด้วยสารเคมีเพื่อ ป้องกันการระบาดของโรคมามากขึ้น	81 (81.00)	19 (19.00)	100 (100.00)	0.81	64 (64.00)	36 (36.00)	100 (100.00)	0.64	78 (78.00)	22 (22.00)
26. แมลงศัตรูข้าวที่สำคัญคือเพลี้ยกระโดดสี น้ำตาลซึ่งการระบาดของแมลง สังเกตได้ จากข้าวอ่อนและข้าวเต็มวัยดูคุดกินน้ำเลี้ยงจาก ใบและต้นข้าวทำให้ต้นกล้าหรือต้นข้าว ตายในที่สุด	81 (81.00)	19 (19.00)	100 (100.00)	0.81	71 (71.00)	29 (29.00)	100 (100.00)	0.71	82 (82.00)	18 (18.00)
27. หนอนกอข้าวเป็นแมลงศัตรูของข้าวขาว ดอกมะลิ 105 โดยหนอนกอข้าวจะกัดลำ ต้นให้น้ำเลี้ยงขาดแล้วต้นข้าวหรือรวงข้าว จะแห้งตาย เกษตรกรมักเรียกว่าข้าวหัว หงอก	79 (79.00)	21 (21.00)	100 (100.00)	0.79	75 (75.00)	25 (25.00)	100 (100.00)	0.75	82 (82.00)	18 (18.00)

- จากคะแนนเต็มข้อละ 1 คะแนน

ตาราง 36 ความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อ	เกษตรกรวัย				ปฐมวัย				โพน	
	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)
28. ปูนาเป็นศัตรูข้าวขาวดอกมะลิ 105 ที่กัดกินต้นข้าวปักดำจนถึงระยะแตกกอ	84 (84.00)	16 (16.00)	100 (100.00)	0.84	87 (87.00)	13 (13.00)	100 (100.00)	0.87	87 (87.00)	13 (13.00)
29. ถ้าข้าวขาดน้ำในช่วงระยะเวลาที่ข้าวตั้งท้องและออกรวง จะทำให้ข้าวมีผลผลิตลดลง	99 (99.00)	1 (1.00)	100 (100.00)	0.99	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
30. ถ้าน้ำในแปลงนาลดแห้งลง อาจทำให้ข้าวเหี่ยวเฉา เมล็ดลีบ น้ำหนักเบา และทำให้ผลผลิตต่ำลงได้	99 (99.00)	1 (1.00)	100 (100.00)	0.99	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
31. ระยะที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยวข้าวขาวดอกมะลิ 105 คือระยะพลับพลึงหรือเหลืองกล้วย ซึ่งเมล็ดข้าวจะเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีเหลืองอมเขียว	99 (99.00)	1 (1.00)	100 (100.00)	0.99	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
32. การเก็บเกี่ยวข้าวขาวดอกมะลิ 105 ในระยะพลับพลึงจะให้ผลผลิตสูง คุณภาพการสีดี เปอร์เซ็นต์เมล็ดหักน้อยเมล็ดข้าวสารแข็งและแกร่ง	99 (99.00)	1 (1.00)	100 (100.00)	0.99	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)

* จากคะแนนเต็มข้อละ 1 คะแนน

ตาราง 36 ความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อ	เกษตรกรวัย				ปฐมวัย				โพน	
	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)	เกษตรกรก่อน (ร้อยละ)
34. การเก็บเกี่ยวและตากรวงข้าวในแปลงนา ควรเก็บกองรวมกัน เพื่อป้องกัน นก หนูนา ทำลาย และเกิดความเสียหายจากฝน หลังจากนั้นจึงทำความสะอาดเมล็ดข้าว	99 (99.00)	1 (1.00)	100 (100.00)	0.99	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
33. หลังจากเก็บเกี่ยว การตากข้าวในแปลงนา นานจนเมล็ดข้าวแห้งเกิน เมื่อนำไปสีจะทำให้เมล็ดข้าวแตกร้าวและหักง่าย	99 (99.00)	1 (1.00)	100 (100.00)	0.99	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	94 (94.00)	6 (6.00)
35. เมล็ดข้าวที่นวดเสร็จแล้ว ควรมีความชื้น ประมาณ 11 - 12% ก่อนนำไปเก็บไว้ในถุง ฉางหรือกระสอบข้าว หากยังมีความชื้นอยู่ ควรนำไปตากแดดให้แห้ง	70 (70.00)	30 (30.00)	100 (100.00)	0.70	83 (83.00)	17 (17.00)	100 (100.00)	0.83	81 (81.00)	19 (19.00)
คะแนนเฉลี่ยรวม**	31.33				31.05					
คะแนนเฉลี่ย***	0.89				0.88					

* จากคะแนนเต็มข้อละ 1 คะแนน

** จากคะแนนเต็มทั้งหมด 35 คะแนน

*** คะแนนเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยรวม

เมื่อรวมคะแนนความรู้เฉลี่ยของเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอ เท่ากับ 31.37 คะแนน จากคะแนนเต็มทั้งหมด 35 คะแนน คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.89 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบความรู้เฉลี่ยในเรื่องต่าง ๆ ของเกษตรกรในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ในแต่ละอำเภอพบว่าเกษตรกรของอำเภอสวรรคภูมิมีคะแนนรวมสูงที่สุดเท่ากับ 31.63 คะแนน คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.90 คะแนน รองลงมาได้แก่ เกษตรกรของอำเภอเกษตรวิสัย อำเภอโพนทรายและอำเภอปทุมรัตน์มีคะแนนความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 เท่ากับ 31.33, 31.30 และ 31.05 คะแนน ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.89, 0.89 และ 0.88 คะแนนตามลำดับ (ตาราง 37)

ตาราง 37 สรุปคะแนนความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

อำเภอ	คะแนนความรู้เฉลี่ย	คะแนนรวมเฉลี่ย
สวรรคภูมิ	31.63	0.90
เกษตรวิสัย	31.33	0.89
โพนทราย	31.30	0.89
ปทุมรัตน์	31.05	0.88
รวม	31.37	0.89

และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอด้วย F-test แล้วพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือคะแนนเฉลี่ยของความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอไม่มีความแตกต่างกันของความรู้ที่ใช้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 (ตาราง 38)

ตาราง 38 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรแต่ละอำเภอ

อำเภอ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	F	P
		ความรู้	มาตรฐาน		
เกษตรวิสัย	100	0.89	0.448	0.772	0.510
ปทุมรัตน์	100	0.88	0.423		
โพนทราย	100	0.89	0.405		
สุวรรณภูมิ	100	0.90	0.398		
รวม	400	0.89	0.418		

NS ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.2 การจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

เกษตรกรมีการจัดการความรู้ของการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ถิ่นแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. เกษตรกรมีการจัดการความรู้ในระดับต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.25 คะแนน) ไม่มีคำถามข้อใดมีคะแนนอยู่ในระดับต่ำ
2. เกษตรกรมีการจัดการความรู้ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 0.26 – 0.50 คะแนน) คือเรื่องการกำจัดเชื้อราที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนนำไปเพาะ
3. เกษตรกรมีการจัดการความรู้ในระดับดี (คะแนนเฉลี่ย 0.51 – 0.75 คะแนน) ได้แก่ การตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ข้าวชาวดอกมะลิ 105 ว่าตรงตามพันธุ์หรือไม่ก่อนการนำไปเพาะ, ช่วงระยะเวลาในการหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าว, การใส่ปุ๋ยที่ต้องคำนึงถึงลักษณะดิน, การป้องกันโรคใบไหม้ในระยะเริ่มต้น, การป้องกันเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล, การปล่อยน้ำขังในแปลงนาเพื่อกำจัดปูนา, ระยะเวลาในการตากเมล็ดข้าว และหากเมล็ดข้าวมีความชื้นสูงต้องนำไปตากอีกก่อนการเก็บขึ้นยุ้งฉาง
4. เกษตรกรมีการจัดการความรู้ในระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย 0.76 – 1.00 คะแนน) ได้แก่ การแช่เมล็ดข้าวในน้ำก่อนนำไปเพาะ, ช่วงเดือนของการหว่านกล้า, การนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีเปอร์เซ็นต์การงอกเหมาะสมไปเพาะ, การไม่ปล่อยน้ำท่วมแปลงพื้นที่หลังการหว่านกล้า, การใส่ปุ๋ยบำรุงในแปลงกล้า, การไม่หว่านกล้าหนาแน่นเกินไป, ระยะเวลาในการย้ายกล้าไปปักดำ, การระมัดระวังในการถอนกล้า, การปักดำต้นกล้าให้เสร็จภายใน 1 วัน, ระยะห่างระหว่างกอ, ความลึก

ในการปักดำ, การเตรียมแปลงนาก่อนปักดำ, การตัดปลายใบต้นกล้า, จำนวนต้นกล้าต่อกอในการปักดำ, การรักษาระดับน้ำในแปลงนา, การรักษาระดับน้ำหลังจากการไถแปร, การใส่ปุ๋ยก่อนปักดำเสร็จ, การใส่ปุ๋ย 2 ครั้ง, ขั้นตอนการเตรียมแปลงปลูก, การกำจัดวัชพืชในแปลงนาก่อนข้าวตั้งท้อง, มีการป้องกันหนอนกอหรือไม่, การดูแลต้นข้าวตอนตั้งท้องและออกรวง, มีการปล่อยให้ข้าวในแปลงนาลดลงหรือไม่, การเก็บเกี่ยวในระยะพลับพลึง, การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวข้าว และการตรวจสอบความชื้นของเมล็ดข้าวก่อนเก็บในยุ้งฉาง

(ตาราง 39)

ตาราง 39 สรุประดับการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

ระดับการจัดการความรู้	คะแนน	ข้อคำถามในเรื่องการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร
ต่ำ	(0.00 – 0.25)	
ปานกลาง	(0.26 – 0.50)	3
ดี	(0.51 – 0.75)	1, 6, 21, 25, 26, 28, 32, 35
ดีมาก	(0.76 – 1.00)	2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 27, 29, 30, 31, 33, 34

จากการแบ่งระดับการจัดการความรู้แล้วพบว่าเกษตรกรมีการทำจัดเชื้อราในเมล็ดข้าวด้วยสารเคมีระดับปานกลางทั้งที่ควรจะมีการจัดการในระดับดีมากเพราะเป็นเรื่องที่สำคัญเนื่องจากเกษตรกรมักไม่เล็งเห็นความสำคัญเพราะคิดว่าไม่น่าจะมีปัญหาในการเพาะปลูกแต่การละเลยเช่นนี้อาจทำให้เกิดโรคระบาดในแปลงนาข้าวตามมาได้ ส่วนเรื่องของการจัดการส่วนต่าง ๆ ในแปลงนานั้นเกษตรกรมีการจัดการความรู้ในระดับดีไปถึงดีมาก(ตาราง 40)

ตาราง 40 การจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

ข้อ	เกษตรกรวิสัย				ปทุมรัตน์				โพธิ์	
	เกษตรกรควบคุมปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรควบคุมไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรควบคุมปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรควบคุมไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรควบคุมปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรควบคุมไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)
1. มีการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ข้าวชาวดอกมะลิ 105 ว่าตรงตามพันธุ์ก่อนนำไปปลูก	49 (49.00)	51 (51.00)	100 (100.00)	0.49	46 (46.00)	54 (54.00)	100 (100.00)	0.46	63 (63.00)	37 (37.00)
2. นำเมล็ดพันธุ์ข้าวชาวดอกมะลิ 105 ไปแช่ก่อนนำไปเพาะกล้า	72 (72.00)	28 (28.00)	100 (100.00)	0.72	75 (75.00)	25 (25.00)	100 (100.00)	0.75	72 (72.00)	28 (28.00)
3. กำจัดเชื้อราที่อาจจะติดมากับเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยการคลุกด้วยสารเคมีกำจัดเชื้อราก่อนนำไปเพาะปลูก	35 (35.00)	65 (65.00)	100 (100.00)	0.35	40 (40.00)	60 (60.00)	100 (100.00)	0.40	41 (41.00)	59 (59.00)
4. หว่านกล้าเมื่อปลูกข้าวประมาณช่วงคืนเดือน - กลางเดือนกรกฎาคม	49 (49.00)	51 (51.00)	100 (100.00)	0.49	68 (68.00)	32 (32.00)	100 (100.00)	0.68	88 (88.00)	12 (12.00)
5. นำเมล็ดข้าวที่มีเปอร์เซ็นต์ความงอกไม่ต่ำกว่า 80% มาเพาะทำพันธุ์	82 (82.00)	18 (18.00)	100 (100.00)	0.82	81 (81.00)	19 (19.00)	100 (100.00)	0.81	80 (80.00)	20 (20.00)
6. ทำการหว่านเมล็ดกล้าข้าวในช่วงบ่ายหรือช่วงเย็น	78 (78.00)	22 (22.00)	100 (100.00)	0.78	59 (59.00)	41 (41.00)	100 (100.00)	0.59	65 (65.00)	35 (35.00)
7. การหว่านกล้าช่วงบ่ายหรือช่วงเย็นจะเป็นผลดีต่อต้นกล้าอ่อนจะฟื้นตัวและปรับตัวเร็วไม่แห้งตายเพราะแดดเผา	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	95 (95.00)	5 (5.00)

* จากคะแนนเต็มข้อละ 1 คะแนน

ตาราง 40 การจัดการความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อ	เกษตรกรวิสัย				ปทุมรัตน์				โพธิ์	
	เกษตรกรควบคุมปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรควบคุมไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรควบคุมปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรควบคุมไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรควบคุมปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรควบคุมไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)
8. มีการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมีในแปลงต้นกล้า	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
9. การหว่านกล้า เกษตรกรจะหว่านให้หนาแน่นพอดีไม่ให้ต้นกล้าแน่นเกินไป	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
10. การย้ายต้นกล้า จะย้ายไปปลูกเมื่อต้นกล้าอายุ 30 – 35 วัน	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
11. การถอนกล้าจะต้องระมัดระวังไม่ให้ต้นกล้าชำรุดหรือรากขาด	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
12. ต้นกล้าที่ถอนมา ได้ทำการปักดำเสร็จภายใน 1 วัน	85 (85.00)	15 (15.00)	100 (100.00)	0.85	80 (80.00)	20 (20.00)	100 (100.00)	0.80	75 (75.00)	25 (25.00)
13. การปักดำมีระยะห่างระหว่างกอ 25 X 25 เซนติเมตร	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
14. การปักดำ ได้ทำการปักดำต้นข้าวลึกลงไป ในดินพอประมาณ	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
15. มีการคราดทำเทือกและปล่อยให้แปลงนามีน้ำแช่ขัง 2 – 3 วัน ก่อนปักดำ	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)

* จากคะแนนเต็มข้อละ 1 คะแนน

ตาราง 40 การจัดการความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อ	เกษตรกรวิสัย				ปทุมรัตน์				โพธิ์	
	เกษตรกรควบคุมปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรควบคุมไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรควบคุมปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรควบคุมไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรควบคุมปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรควบคุมไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)
16. มีการตัดปลายใบก่อนนำต้นกล้าไปปักดำ	89 (89.00)	11 (11.00)	100 (100.00)	0.89	90 (90.00)	10 (10.00)	100 (100.00)	0.90	73 (73.00)	27 (27.00)
17. จำนวนต้นกล้าที่ใช้ปักดำ คือ 3 – 5 ต้น ต่อกอ	99 (99.00)	1 (1.00)	100 (100.00)	0.99	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
18. ระยะตั้งแต่ปักดำจนถึงระยะก่อนเก็บเกี่ยว ต้องรักษาระดับน้ำในแปลงนาลึก 5 – 10 เซนติเมตร	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
19. หลังจากการไถแปรแล้ว มีการรักษาระดับน้ำในแปลงนาให้ลึกประมาณ 5 – 10 เซนติเมตรเพื่อให้วัชพืชน้ำตาย	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
20. มีการใส่ปุ๋ยก่อนปักดำเสร็จ และตอนข้าวอยู่ในระยะตั้งท้องอ่อน ๆ หรือระยะแตกกอสูงสุด	71 (71.00)	29 (29.00)	100 (100.00)	0.71	70 (70.00)	30 (30.00)	100 (100.00)	0.70	98 (98.00)	2 (2.00)
21. การใส่ปุ๋ยต้องคำนึงถึงประเภทของดิน	81 (81.00)	19 (19.00)	100 (100.00)	0.81	84 (84.00)	16 (16.00)	100 (100.00)	0.84	52 (52.00)	48 (48.00)
22. มีการใส่ปุ๋ย 2 ครั้ง คือ 1. ใส่ปุ๋ยก่อนปักดำเสร็จ 2. ตอนข้าวอยู่ในระยะตั้งท้อง	71 (71.00)	29 (29.00)	100 (100.00)	0.71	68 (68.00)	32 (32.00)	100 (100.00)	0.68	84 (84.00)	16 (16.00)

- จากคะแนนเต็มข้อละ 1 คะแนน

ตาราง 40 การจัดการความรู้ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อ	เกษตรกรวิสัย				ปทุมรัตน์				โพธิ์	
	เกษตรกรควบคุมปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรควบคุมไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรควบคุมปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรควบคุมไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรควบคุมปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรควบคุมไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)
23. มีการเตรียมแปลงปลูกโดยการไถตะไโดแปร และคราดดินในแปลงนา	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
24. ก่อนข้าวตั้งท้อง ต้องมีการกำจัดวัชพืชก่อน 1 ครั้ง	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	99 (99.00)	1 (1.00)
25. เมื่อเกิดการระบาดของโรคใบไหม้ในระยะแรก ต้องฉีดพ่นสารเคมีเพื่อป้องกันการระบาดของโรค	59 (59.00)	41 (41.00)	100 (100.00)	0.59	54 (54.00)	46 (46.00)	100 (100.00)	0.54	67 (67.00)	33 (33.00)
26. มีการป้องกันเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล	86 (86.00)	14 (14.00)	100 (100.00)	0.86	74 (74.00)	26 (26.00)	100 (100.00)	0.74	76 (76.00)	24 (24.00)
27. มีการป้องกันหนอนกอข้าว	80 (80.00)	20 (20.00)	100 (100.00)	0.80	78 (78.00)	22 (22.00)	100 (100.00)	0.78	71 (71.00)	29 (29.00)
28. มีการจับและปล่อยให้น้ำขังในแปลงนาลดน้อยลงเพื่อกำจัดปูนา	79 (79.00)	21 (21.00)	100 (100.00)	0.79	67 (67.00)	33 (33.00)	100 (100.00)	0.67	59 (59.00)	41 (41.00)
29. ช่วงระยะเวลาที่ข้าวตั้งท้องและออกรวง ต้องดูแลไม่ให้ข้าวในระยษนี้ขาดน้ำ	99 (99.00)	1 (1.00)	100 (100.00)	0.99	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
30. มีการปล่อยให้น้ำในแปลงนาลดแห้งลง	98 (98.00)	2 (2.00)	100 (100.00)	0.98	99 (99.00)	1 (1.00)	100 (100.00)	0.99	96 (96.00)	4 (4.00)

• จากคะแนนเต็มข้อละ 1 คะแนน

ตาราง 40 การจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อ	เกษตรวิสัย				ปทุมรัตน์				โพธิ์	
	เกษตรกรตอบ ปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรตอบไม่ ปฏิบัติ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรตอบ ปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรตอบไม่ ปฏิบัติ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย*	เกษตรกรตอบ ปฏิบัติ (ร้อยละ)	เกษตรกรตอบไม่ ปฏิบัติ (ร้อยละ)
31. มีการเก็บเกี่ยวข้าวในระยะพลับพลึงหรือ เหลืองกล้วย	99 (99.00)	1 (1.00)	100 (100.00)	0.99	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)
32. การตากข้าวในแปลงนาไม่ควรเกิน 3 – 4 วัน	42 (42.00)	58 (58.00)	100 (100.00)	0.42	42 (42.00)	58 (58.00)	100 (100.00)	0.42	83 (83.00)	17 (17.00)
33. หลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว การตากรวงข้าว ในแปลงนา โดยการตากรวม ๆ กัน ไม่ กระจัดกระจาย	83 (83.00)	17 (17.00)	100 (100.00)	0.83	85 (85.00)	15 (15.00)	100 (100.00)	0.85	76 (76.00)	24 (24.00)
34. เมล็ดข้าวที่นวดเสร็จแล้ว มีการตรวจสอบ ความชื้นของเมล็ดข้าวก่อนนำไปเก็บ	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	100 (100.00)	0 (0.00)	100 (100.00)	1.00	89 (89.00)	11 (11.00)
35. หากเมล็ดข้าวมีความชื้นสูง มีการนำเมล็ด ข้าวไปตากแดดให้แห้งก่อนนำไปเก็บในซุง ฉาง	37 (37.00)	63 (63.00)	100 (100.00)	0.37	42 (42.00)	58 (58.00)	100 (100.00)	0.42	75 (75.00)	25 (25.00)
คะแนนเฉลี่ยรวม**	29.23				29.02					
คะแนนเฉลี่ย***	0.84				0.83					

* จากคะแนนเต็มข้อละ 1 คะแนน

** จากคะแนนเต็มทั้งหมด 35 คะแนน

*** คะแนนเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยรวม

เมื่อรวมคะแนนของการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอพบว่าเกษตรกรมีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 29.45 คะแนนจากคะแนนเต็ม 35 คะแนน คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.84 คะแนน ซึ่งเกษตรกรของอำเภอสวรรณภูมิมีคะแนนการจัดการความรู้เฉลี่ยในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 สูงสุดเท่ากับ 29.77 คะแนนคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.85 คะแนน รองลงมาได้แก่เกษตรกรของอำเภอเกษตรวิสัย อำเภอโพธิ์ทรายและเกษตรกรในอำเภอปทุมรัตน์ ได้คะแนนเท่ากับ 29.23, 29.02 และ 28.78 คะแนน คะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 0.84, 0.83 และ 0.82 คะแนน ตามลำดับ (ตาราง 41)

ตาราง 41 สรุปคะแนนการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

อำเภอ	คะแนนการจัดการความรู้เฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยรวม
สวรรณภูมิ	29.77	0.85
เกษตรวิสัย	29.23	0.84
โพธิ์ทราย	29.02	0.83
ปทุมรัตน์	28.75	0.82
รวม	29.45	0.84

และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอด้วย F - test แล้วพบว่า มีค่าเท่ากับ 1.844 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรทั้ง 4 อำเภอ ไม่แตกต่างกัน (ตาราง 42)

ตาราง 42 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการจัดการความรู้ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรแต่ละอำเภอ

อำเภอ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย การจัดการความรู้	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	P
เกษตรวิสัย	100	0.84	0.098	1.844	0.139
ปทุมรัตน์	100	0.83	0.073		
โพนทราย	100	0.82	0.078		
สุวรรณภูมิ	100	0.85	0.073		
รวม	400	0.84	0.080		

NS ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการฝึกอบรม ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

จากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 เรื่องของความต้องการได้รับการฝึกอบรม ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกษตรกรมีความต้องการต่าง ๆ ดังนี้

1. การทำปุ๋ยใช้เองของเกษตรกร เนื่องจากพื้นที่การศึกษาเป็นพื้นที่อยู่ในโครงการรณรงค์ให้ทำการเกษตรอินทรีย์ ดังนั้นเกษตรกรส่วนใหญ่จึงต้องการที่จะทำปุ๋ยชีวภาพใช้เองเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต และสนับสนุนโครงการเกษตรอินทรีย์อีกทางหนึ่งด้วย
2. การกำจัดวัชพืชและแมลงศัตรูพืชในแปลงนา เนื่องจากเกษตรกรนั้นยังนิยมใช้สารเคมีอยู่เพราะคิดว่าสามารถกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชได้จริง แต่การใช้สารเคมีนอกจากจะเพิ่มต้นทุนในการผลิตแล้ว ยังไม่สอดคล้องกับแนวทางของการทำเกษตรแบบอินทรีย์ จึงทำให้เกษตรกรต้องการการฝึกอบรมในการทำสารชีวภาพเองเพื่อที่จะสามารถกำจัดแมลงศัตรูพืชได้
3. เกษตรกรต้องการการฝึกอบรมในเรื่องของโรคข้าวเพราะมีปัญหาในเรื่องนี้ทุกฤดูปลูก เกษตรกรต้องการรู้จักโรคและวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดโรคหรือถ้าเกิดโรคขึ้นแล้วต้องการที่จะกำจัดได้อย่างถูกวิธี

4. การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรกรต้องการทราบวิธีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน หรือการเกษตรแบบยั่งยืนเพื่อช่วยให้มีรายได้เพิ่มเติมแก่ครอบครัวนอกจากการทำนา เกษตรกรต้องการวิทยากรที่จะออกไปเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรแบบผสมผสานให้ทั่วถึงในแต่ละหมู่บ้านมีการสาธิตและอธิบายหลักการให้เกษตรกรเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติจนได้ผลดี

5. ความต้องการในเรื่องการคัดเลือกพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ให้ถูกวิธีและตรงตามพันธุ์ เพราะปัจจุบันเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรเก็บไว้ปลูกไม่เพียงพอ จึงมีการซื้อพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 มาปลูกเพิ่มเป็นบางส่วน แต่เกษตรกรไม่มีความรู้เพียงพอในการคัดเลือกพันธุ์ข้าวจึงทำให้ไม่แน่ใจว่าจะได้พันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ตรงตามพันธุ์หรือไม่ หากมีการฝึกอบรมในหัวข้ออื่น ๆ เกษตรกรต้องการให้มีหัวข้อนี้ในการฝึกอบรมด้วย

6. ความต้องการฝึกอบรมความรู้ในเรื่องการบำรุงดิน เนื่องจากดินที่เกษตรกรใช้ปลูกข้าวส่วนใหญ่เมื่อได้เก็บเกี่ยวแล้วจะเผาตอซังข้าวแทนการไถกลบเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์เกษตรกรต้องการฝึกอบรมเรื่องการจัดการดินหลังการเก็บเกี่ยวและการบำรุงรักษาดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์

7. เกษตรกรเสนอแนะให้จัดหาแหล่งน้ำในการทำนา เพราะปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาโดยใช้น้ำฝน ดังนั้นเมื่อฝนทิ้งช่วงหรือตกไม่ตรงตามฤดูกาลทำให้เกษตรกรมีความลำบากในการทำนาจึงมีการเสนอแนะให้มีการขุดคลองสระ หนอง และบึงน้ำ เป็นต้น เพื่อเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติของการทำนาได้อีกทางหนึ่ง ถ้าหากมีแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นแหล่งน้ำลำ